

професійно-важливі якості особистості, необхідні для якісного виконання діяльності в системі різнопрофільних професій. Другий – психолого-педагогічний підхід, який вбачає у компетенціях певні «наскрізні» знання, уміння та навички, необхідні для здійснення будь-якої професійної діяльності. На нашу думку, оптимальним об'єднанням зазначених підходів є визначення критеріїв узагальненості, тобто те, що забезпечує можливість трансферу компетенції на різні види діяльності, і функціональності – ступінь залученості компетенції до тієї чи іншої діяльності, її вагомості в забезпеченні низки конкретних професійних функцій.

Список бібліографічних посилань

1. Калінін В. О. Формування професійної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови засобами діалогу культур : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Житомир, 2005. 20 с.
2. Головань М. С. Компетенція та компетентність: порівняльний аналіз понять. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2011. № 8. С. 224–233.
3. Кучай О. В. Компетенція і компетентність – відображення цілісності та інтеграційної суті результату освіти. *Рідна школа*. 2009. № 11. С. 44–48.
4. Хуторской А. В. Ключевые компетенции как компонент личностно-ориентированной парадигмы образования. *Народное образование*. 2003. № 2. С. 58–64.
5. Лейко С. В. Поняття «компетенція» та «компетентність»: теоретичний аналіз. *Педагогічний процес: теорія і практика*. 2013. Вип. 4. С. 128–135.
6. Вяликова Г. С. Педагогическое стимулирование профессиональной компетентности учителя в условиях заочной формы обучения : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04. Рязань, 2006. 40 с.

Отримано 27.02.2020

УДК 159.9:343.98

Максим Віталійович ГРИЩЕНКО,

кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник

АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДРОЗДІЛІВ ПРОБАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

Проведено аналіз діяльності пенітенціарної служби пробачії Державної кримінально-виконавчої служби України (ДКВС). Доведено потребу в фахівцях-психологів з високим рівнем професійної підготовки.

Останнім часом в кримінально-виконавчій системі склалася складна ситуація з виконання покарань, не пов'язаних з ізоляцією засуджених від суспільства. «Відсутня система адаптації засуджених, звільнених з

місць позбавлення волі, служба пробачії, яка могла б функціонувати на базі кримінально-виконавчих інспекцій і охоплювати, поряд з виконанням кримінальних покарань та інших заходів кримінально-правового впливу, не пов'язаних з позбавленням волі, здійснення повноважень по психологічного дослідження особистості правопорушників на досудовій стадії кримінального процесу з наданням звіту соціального дослідження в суд.

У зв'язку, з чим при проведеній кримінальної політики, в рамках гуманізації необхідно було перейти від кількісного набору альтернативних заходів покарань до їх якісного побудови, що передбачає ефективно діючий механізм реалізації. Цей механізм виражається, зокрема, у створенні служби пробачії.

Актуальність дослідження даної проблеми полягає в тому, що пробачія є порівняно новою формою реалізації норм кримінально-виконавчого права. Кримінально-правова політика держави та попередження злочинності не зводяться тільки до застосування покарань, існують і альтернативні заходи, природа яких недостатньо вивчена, складна і багатоаспектна.

Виникнувши вперше в США в першій половині 19 століття на основі двох інститутів – звільнення від відбування покарання відбування покарання, інститут пробачії є цілком традиційним для кримінальної юстиції зарубіжних країн. Основним напрямком діяльності служби пробачії є індивідуальний, диференційований підхід до кожного «клієнта».

Введення служби пробачії покликане зменшити контингент тих, хто позбавлений волі, перетворюючи покарання в корисний для суспільства і самого засудженого процес перевиховання.

Завданнями пробачії є: ресоціалізація правопорушника та відновлення його навичок до нормального життя, захист порушених інтересів жертв злочинів, забезпечення соціальної рівноваги і порядку в суспільстві. Пробачія є спеціалізованим державним органами контролю за поведінкою засуджених.

Основними чинниками створення такої служби в Україні є:

Перше – наявність певних юридичних підстав для пробачії в законодавстві України у вигляді умовного засудження, відстрочки відбування покарання вагітним жінкам і жінкам, які мають малолітніх дітей, умовно-дострокового звільнення і такого покарання, як обмеження свободи. Фактором створення подібної служби виступає гуманізація, що проводиться в рамках лібералізації кримінальної політики.

Друге – важливим є питання кадрового забезпечення подібної служби, працівники якої повинні мати і юридичну і психологічну підготовку. Працівники служби пробачії повинні надавати у судові органи відомості, що підтверджують доцільність і обґрунтованість застосування

пробації. Ці відомості повинні містити характеристику підсудного (засудженого), особливості його ціннісних орієнтацій, установок, спрямованості особистості, способу життя, ставлення до скоєного злочину і показувати можливість його виправлення в умовах режиму випробування. Іншими словами, фактичні умови пробації утворює сукупність різних даних, що відносяться до особистості злочинця, що дають підставу вважати можливим його виправлення без ізоляції від суспільства і прогнозувати його подальшу правомірну поведінку.

З метою створення умов для ефективного виконання покарань та інших заходів кримінально-правового впливу, не пов'язаних з ізоляцією засуджених від суспільства, необхідно подолання кадрового голоду, особливо у спеціалістах-психологів

Представляється також, що можливості пробації розкриються набагато повніше, якщо умовний нагляд отримає більш чітке законодавче оформлення, а соціально-правовий статус кримінально-виконавчої інспекції (аналога зарубіжної служби пробації) буде відповідати вимогам організації пост кримінального контролю в демократичному суспільстві. Внаслідок гуманізації кримінального законодавства України та змін у судовій практиці простежується тенденція поступового зменшення кількості громадян, які тримаються в слідчих ізоляторах і установах виконання покарань, та, навпаки, збільшення осіб, засуджених до покарань, не пов'язаних з позбавленням волі.

Пенітенціарна служба пробації є структурним підрозділом Міністерства юстиції України, який забезпечує виконання завдань, покладених на Мін'юст, зокрема щодо формування та реалізації державної політики у сфері виконання кримінальних покарань та пробації відповідно до прийнятого 5 лютого 2015 року Верховною Радою України Закону України «Про пробацію» (введений у дію 28 серпня 2015 року).

Попри усі недоліки Закону України «Про пробацію», які досі піддаються критиці та потребують подальшого удосконалення, за оцінками міжнародних експертів цей закон відповідає європейським стандартам пробації.

Виходячи з викладеного, можна прогнозувати сприятливі перспективи пробації в Україні. Вони обумовлені прагненням до вдосконалення законодавства, відкритості суспільства і правової системи країни.

Отримано 27.02.2020

